אמר ר' זירא אמר רב אינו עובר עליו ומותר והא אנן תנן אינו עובר עליו מיעבר הוא דלא עבר הא איסורא איכא בדין הוא דאיסורא נמי ליכא ואיידי *דבעא למיתנא סיפא הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו אינו עובר עליו דהתם מיעבר הוא דלא עבר הא איסורא איכא תנא נמי רישא אינו עובר עליו לימא מסייע ליה *הכחל קורעו ומוציא את חלבו לא קרעו אינו עובר עליו הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו קורעו לאחר בשולו ומותר לב הוא דבעי קריעה אבל כחל לא בעי קריעה דלמא לב הוא דסגי ליה בקריעה אבל כחל לא סגי ליה בקריעה ואיכא דאמרי אמר ר' זירא אמר רב אינו עובר עליו ואסור לימא מסייע ליה אינו עובר עליו מיעבר הוא דלא עבר הא איסורא איכא בדין הוא דאיסורא נמי ליכא ואיידי דבעא למיתנא סיפא הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו אינו עובר עליו דהתם מיעבר הוא דלא עבר הא איסורא איכא תנא נמי רישא אינו עובר עליו ת"ש הכחל קורעו ומוציא את חלבו לא קרעו אינו עובר עליו הלב קורעו ומוציא את דמו לא קרעו קורעו לאחר בשולו ומותר לב הוא דבעי קריעה אבל כחל לא בעי קריעה דלמא לב הוא דסגי ליה בקריעה אבל כחל לא סגי ליה בקריעה תניא כלישנא קמא דרב *כחל שבשלו בחלבו מותר קבה שבשלה בחלבה אסור ומה הפרש בין זה לזה זה כנוס במעיו וזה אין כנוס במעיו כיצד קורעו אמר רב יהודה קורעו שתי וערב וטחו בכותל א"ל ר' אלעזר לשמעיה קרע לי ואנא איכול מאי קמ"ל מתניתין היא הא קמ"ל דלא בעינן שתי (א) וערב וטחו בכותל *אמרה ליה ילתא לרב נחמן מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה אסר לן דמא שרא לן כבדא נדה דם טוהר חלב בהמה חלב חיה חזיר מוחא דשיבוטא גירותא לישנא *דכוורא אשת איש גרושה בחיי בעלה אשת אח יבמה כותית יפת תאר בעינן למיכל בשרא בחלבא אמר להו רב נחמן לטבחי זויקו לה כחלי והאנן תנן קורעו ההוא לקדרה והא קתני שבשלו דיעבד אין לכתחלה לא ה"ה דאפי' לכתחלה *ואיידי דקא בעי למיתנא סיפא קבה שבשלה

אמר רב אינו עובר עליו · מדאורייתא ומותר לכתחלה באכילה אם בשלו ולא אמרינן אסור מיהא מדרבנן דהא אפילו נכחש ממנו ולא אמרינן לקמן (דף קי"א·) חלב שחוטה מדרבנן הוא והאי כיון דמובלע ולא פירש אפי' איסור דרבנן ליכא : דהתם מיעבר הוא דלא עבר · ללקות דאין בו כזית : הא איסורא איכא · דחצי שיעור אסור מה"ת : הא כחל לא בעי קריעה · לאחר הבישול מדלא תנא ביה לא קרעו קורעו לאחר בשולו : דלמא · משום הכי לא תנייה משום דלב הוא דסגי ליה בקריעה דלאחר בשול משום דבשעת בשול לא בלע דשיע : אבל כחל · שהוא רך כבר נבלע בו החלב ע"י בשול ולא סגי ליה תו בקריעה : קבה · של טלה או של עגל שיונקים החלב לתוך קבתן : זה כנוס במעיו · ומאיליה מדדי הבהמה חלב הוא וכחל אינו כנוס במעיו שלא יצא מדדי הבהמה בחייה ולא נאסף אלא מובלע בבשר הוא ולא בא לכלל חלב ומיהו לכתחלה בעי קריעה מדרבנן : וטחו בכותל · כותשו בידיו לכותל כדי שיסחט חלבו : קרע לי · כחל קודם שתלעט ואנא איכול : מתניתין היא · דקורעו מתחלתו ומותר : הא קמ"ל · קריעה בעלמא קא"ל או שתי או ערב לפי שהחלב הנוטף יוצא למטה ומאיליה והרי הוא חלב לא חזר ולא בעי שתי וערב אלא לקדרה דהתם ודאי צריך להוציא כולו מתחלה לפי שכשהוא יוצא הרי הוא חלב גמור וחוזר ומתבשל עמו ודקתני לעיל שבשלו מותר בגלי קאמר דגלי נמי קרי בשול דכתיב בדברי הימים (ב לה) ויבשלו (את) הפסח : ילתא · אשתו : הכבד · כולו דם *הוא קרוש טעם דם לו : דם טוהר · של בתולין ושל ימי טוהר של יולדת : מוחא · של דג ששמו שיבוטא טעמו כטעם חזיר : גירותא · עוף טמא הוא* : לישנא דכוורא · יש לו טעם גירותא : אסר לן אשת איש · שרא לן גרושה ואע"פ שבעלה חי : בעינא למיכל בישרא בחלבא · ומה אמצא היתר דוגמתו : זויקו · שפודו תנו לה כחל בשפוד : והא אנן קורעו תנן ההוא לקדרה · דכי נפיק מיניה הוי חלב שחוטה וכי הדר ומיבלע ליה אסר ליה ודקתני לא קרעו אינו עובר עליו רב נחמן סבירא ליה כלישנא בתרא דרב, *וברייתא מוקי לה בגלי דכתיב ויבשלו (את) הפסח בדברי הימים : והא

אינו עובר עליו ומותר · פירש בקונטרס דמותר אם בשלו משום דחלב שחוטה דרבנן הוא והאי כיון דאבלע ולא פירש אפילו איסורא דרבנן ליכא משמע שרוצה להעמיד כולה שמעתתא דכחל בגלי דאי לקדרה אמאי מותר הא יצא חלב וחזר ונבלע וכן פירש לקמן בהדיא גבי זויקו לה כחלי דפריך והא בשלו קתני בדיעבד ופירש בקונטרס והא ודאי בגלי הוא מדקתני מותר דאי בקדרה אמאי מותר הא יצא החלב וחזר ונבלע ולקמן בשאר שמעתתא דכבד פי' בקונטרס והלכות כחל כבר אמרנו למעלה דבגלי בעי קריעה שתי *או ערב ואי לא קרעו מותר כלישנא קמא דרב דהא תניא כוותיה ולקדרה קורעו שתי וערב וטחו בכותל ומה שכתוב בספרים בפ' גיד הנשה (לעיל דף צז:) כחל עצמו אסור היכא דלא קרעיה ובשליה בהדי בשרא ל"ג ליה דאפי' בשליה לחודיה אסור לפירוש הקונטרס לפי שפירש וחזר ונבלע ומיהא גם לפירוש הקונטרס היכא דאיכא ס' במים שנתבשל בהן הכחל לא היה נאסר הכחל היכא שבשלו לחודיה לפי שהחלב הנפלט נתבטל במים אבל היכא דבשלו עם בשר אסור משום טעם בשר הנבלע בחלב שבכחל וכן יש ספרים דגרסי בסמוך כחל שבשלו בחלבו מותר היכא דבשליה לחודיה בלא בשר ויש להעמידו לפירוש הקונטרס שיש במים ששים כדפרישית שמתבטל בהן חלב היוצא מן הכחל : הא איסורא איכא · וא"ת לפירוש הקונטרס דלמא הא איסורא איכא לקדרה אבל בגלי מותר וי"ל דא"כ ה"ל למתני דאם לא קרעו מותר דהאי חדוש ומילתא הוא מוקמינן ליה בגלי : לב הוא דבעי קריעה אבל כחל לא בעי קריעה · וא"ת אדרבה דוק מינה איפכא אינו עובר עליו הא איסורא איכא כדדייק לעיל דהכא לא שייך למימר איידי דבעי למימר בסיפא כדקאמר לעיל וי"ל דדלמא איידי דקתני במתניתין ואינו עובר עליו נקט נמי בברייתא הכי : (ב) הא כחל לא בעי קריעה · מדלא קתני קורעו לאחר בשולו והוה מוקמינן לה בגלי כדקתני גבי לב וא"ת ומאי קסבר אי מהניא ביה קריעה אחר בשול אמאי מותר בלא קריעה יותר מקודם בשול דצריך קריעה ואי לא מהניא ביה קריעה היכי מייתי סייעתא לרב מהך ברייתא מדלא קתני קורעו לאחר בשולו הא אין קריעה מועלת בו כלום לאחר שנתבשל וי"ל דודאי ס"ד דמועלת בו קריעה לאחר בשולו והא דקאמר רב ואינו עובר עליו ומותר בלא קריעה במבושל והאי קורעו היינו משום דכי נתבשל כבר פלט במקצת אבל אי שיש בו רוב חלב בעי קריעה : דלמא לב הוא דסגי ליה בקריעה · פירוש משום דשיע ולא בלע אפילו לקדרה או בגלי משום דכבולעו כך פולטו כמסקנא דפסחים (דף עו:) אבל כחל לא סגי ליה בקריעה אפילו בגלי משום דכבולעו כך פולטו לא שייך בשאר איסורים אלא בדם לחודיה : נדה דם טוהר · בפסוק של פרשת פרה יסד ר' אליעזר הקליר מן הדם טיהר הדם מטומאת נדה (אשה) טהרת בתולי אשה ומאשת איש יפת תואר לאיש וכנגד כותית לא פירש והכל עשה ע"פ הירושלמי : זויקו לה כחלי · פירש בערוך כמו זיקים מלאים ודמי לזויקי דארמאי בפ' שני דמסכת ע"ז (דף נט:) כלומר נפוחין וכן הכא כחל כמו עד נפוח מלא חלב ולא נקרע ובקונטרס פירש שפודו תנו לה כחל בשפוד : ההוא לקדרה · פירש בקונטרס דרב נחמן ס"ל כלישנא בתרא דרב וברייתא מוקי לה בגלי כדכתיב ויבשלו (את) הפסח בדברי הימים ואין זה דוחק דה"נ מוקמינן בפ' כיצד צולין (פסחים דף עד·) קורעו לאחר בשולו היינו אחר צלייתו ואינו רוצה לומר דסבר לגמרי כלישנא בתרא דהא מיכל טפי אפילו מלישנא קמא דשרי אפילו לכתחלה אלא בפירוש דמתניתין סבר כלישנא בתרא דכיון דשרי רב נחמן בגלי לכתחלה בלא קריעה א"כ הא דקתני קורעו היינו לקדרה כדקאמר הכא וכי קתני לא קרעו אינו עובר עליו ע"כ אינו עובר עליו ואסור כיון דמיירי לקדרה ורבינו תם פירש דהא דצריך קריעת שתי וערב וטחו בכותל לקדרה היינו קדרה עם בשר דלקדרה משמע עם בשר כדתנא אם (ג) בנותן טעם בקדרה אבל לקדרה בלא בשר או בגלי שרי לכתחלה בקריעה קצת וטעמא דהחמירו בה עם הבשר לפי דטעם *החלב נכנס בבשר ומשתנה טעם הבשר ויש בו טעם בשר בחלב ולכך גזרו חכמים וכשאין הבשר עם הכחל בקדרה אף על פי שלא קרעו שתי וערב כיון שקרעו קצת לכתחלה מותר

האין

סב א מיי' פ"ט מהל' מאכלות אסורות הל' יב סמג לאוין קמא טוש"ע יו"ד סי' ל סעיף א:

סג ב מיי' פ"ז שם הל"ו סמג לאוין קלז וכש"ע שם סי' עב סי"ב לא פסק כן:

סה ג פי' פרש הרי"ף דססיא בנים קודם תורה וכן פסק סמ"ג פ"ט שם הלכה יו וע"ש וסמג לאוין קמו וטוש"ע יו"ד סי' פז סעיף כב:

[עי' ב"י סי' ל ד"ה וא"ש נגלי צריך]

סו ד ה מיי' שם הלכה יב סמג שם טוש"ע יו"ד סי' ל סעיף א:

נושא/מגנה

ב' לשונות באמר ר' זירא אמר רב בדין כחל שבשלו בלי קריעה:

I - מותר

II - אסור

[תוספתא פ"ח]

נ"א גם גבי לקדירה

[פי' תוס' פ"ק יאי' ד"ה כוחל]

נוסח

כ' דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה

[שבת לי ופ"ן]

ז"ל שבכר כנוס במגב מהר"ס

[שבת לי ופ"ן]

[תוספתא פ"ח]

ז"ל קרוש הוא ומשם

[כדאיתא לעיל סב:]

הגהות הב"ח

(א) גמ' הא קמ"ל דלא בעינן שתי וערב כ"ב פי' בר"ן: (ב) תוס' ד"ה הא כחל צריך לכתחילה אבל כחל וכו' וכא דקאמר רב דאין : (ג) ד"ה ההוא וכו' אם יש בם בנותן טעם בקדרה :

רבינו גרשום

לימא מסייע ליה לרב הא אינו כנוס במעיו כלומר הכחל אינו כנוס (ואינו) [אלא] בולע אבל קבה כיון דחלב כנוס בקבה בולעת: אי נמי לקדירה. כלומר דאי קורעו אפי' לקדרה מותר: דשיבוטא. מין דג: גירותא. עוף טמא: דם טוהר כלומר כל מה שרואה אשה בכל ימי טהרה טהור: זויקו לה כחלא כלומר שפוד לה כחלא וצלו לה דדמי כבישול בשר בחלב: והא קתני שבישלו דיעבד אין כו' כלומר אפילו קורעו דיעבד אין לכתחלה לא והיאך אמר רב נחמן ההוא לקדרה כלומר קורעו אפי' לכתחלה : א) אין איכא תנא דאתניה לרב כחל. כלומר דאמר אינו עובר עליו ואסור :

א) עיין לדף שאחר זה.